

Dabar Geriausias Laikas Rašyti Lietuvius į Susivienijimą

MIRTIS NUGALĖJO TAUTŲ TIRONĄ STALINĄ

Stalino mirtis slėpta šešias valandas. – Laikiniai sovietų valdžia buvo komunistų partijos ir ministerių tarybos rankose. – Kaip Džiugašvili pasidarė Stalinu. – Batsiuvio sunaus kelias į kruviną sostą. – Stalinas n e k e n t ė Lietuvos. – Užuojautos įžeidžia prispaustųjų jausmus. – Tironas mirė – spauda liko. – Naujas diktatorius Malenkovas. – Kas gali būti ateity

Diktatoriaus merdėjimas ir jo galas

Zinia, kad sovietų sąjungos diktatorius Juozas Stalinas sunkiai susirgo, buvo pagrinde viso pasaulio spaudos ir pokalbių mintis. Ją paskeibė rusų radijo stotys pranešdamos, kad Stalinas sekmadienį, kovo mėn. 1 d., ištiko stabas. Kraujas išsiliejo į galvos smegenis ir paralyžavusi dešinioji kuno pusė, Stalinas nustojo sąmonės ir kalbėjimo. Ministerių taryba ir partijos centrinis komitetas tuoj pranešė, kad jie perėmė krašto valdymą ir kreipėsi į tautą, juos "tose sunkiose dienose paremti".

Pranešimai apie vis blogėjančią diktatoriaus sveikatą davė suprasti, kad tirono valandos suskaitytos. Į penktą ligos dieną pasiekė pasauli Maskvos radijo pranešimas, kad Stalinas kovo 5 d. 9 val. 50 min. vakaro, Maskvos laiku, mirė. (Rytų Amerikos laikas buvo 1 val. 50 min. po pietų). Ši zinia buvo paskelbta 4 val. ryto (Maskvos laiku), taigi Stalino mirimas buvo slepiamas šešetą valandų.

Kas buvo Stalinas

pasauliui yra gerai žinoma. Galime trumpai pasakyti, kad tai buvo sovietų sąjungos diktatorius, komunistų partijos valdovas, gį atsimenantį jo slaptas sutartis su Hitleriu, Staliną reikia laikyti antrojo pasaulinio karo sukėlėju, tautų pavergėju, tironu, masių žudiku ir trečiojo pasaulinio karo planuotoju.

Stalino kilmė yra Gruzijoje. Tai Kaukazo valstybės prisi-glaudus prie Juodosios jūros rytinių krantų. Šioj šaly 1879 m. gruodžio mėn. 21 d. Gori kaime, batsiuvio Džiugašviti šeimoj gimė buvimasis Rusijos diktatorius. Jo tėvas, kaip gruzinas, nenekė krašto pavergėjų rusų ir namuose tėvartojo gimtąją gruzinų kalbą. Stalinas rusiškai pramoko budamas 12 metų amžiaus, kai pradėjo lankyti paraplinę mokyklą. Tėvas labai lėpinęs jauniausią sūnų Juozapą, nes trys pirmieji vaikai buvo mirę. Nesudraudavo jo, kada kalmuose su vaikų gaujomis puldinėdavo ir apmėtydavo akmenimis keliaujančius. Pramo-kės rašto tėskaite tik nuo-tykių knygas. Iš paraplinės mokyklos pateko į dvasinę seminariją Tiflise. Mat Stalino motina geidė, kad jis taptų dvasininku. Seminarijoje nemo-gio religinio turinio knygy. Bebaigiant seminariją susidė-jo su revoliucionieriais, kurių veikla Kaukaze tada pradėjo gyvai reikštis. Greitai persi-ėmė socialistų mintimi, įstojo į socialistų organizaciją ir už-tai iš seminarijos buvo praša-lintas. Stropiai studijavo Ka-rolio Markso mintis, skaity-damas jo garsų kurinį "Kapi-talą". Tuoj buvo išrinktas į socialdemokratų komitetą na-rių, o kiek vėliau pasidarė šios organizacijos apmokamu va-dovu. Tada partijos reikalas pradėjo važinėti po Kaukazą, išvystė socialistų judėjimą, organizavo demonstracijas ir kurstė streikus. Už neramu-nų kėlimą buvo areštuotas ir ištremtas Sibiran iš kurio greitai pabėgo.

1905 m. atspausdino savo rašinį "Proletariato kova". 1907 m. vasarą suorganizavo ir vadovavo valdžios pinigų

ANTANAS SUDUVIS

transporto užpuolimui Tiflise. Buvo pagrobta 250,000 aukso rublių. Buvo areštuotas kele-tą kartų ir vis laimingu budu pasprukdavo. Pagaliau teko bėgti užsienin. Pradžioj buvo Kapri, gi vėliau nuvyko pas Leniną, kuris gyveno arti Pa-ryžiaus. Virto Lenino pasekė-ju. Kada partija susilo į nuosaikesnių reikalavimų sro-vę — menševikų ir kraštutinę bolševikų srovę, Džiugašvili pasivadino Stalinu, atseit plie-niniu, kas turėjo simbolizuoti jį esant kietų reikalavimų ša-lininku. Gi menševikų vadovu buvo Kamenev-akmenimis.

Iš Paryžiaus Leninas 1911 m. Staliną pasuntė į Peter-burgą, kur jis pradėjo vado-vauti bolševikų judėjimui. Ta-da jis išleido savo knygelę "Marksizmas ir tautinis kiau-simas". Užsiimdamas komu-nistine veikla ir agitacija, Stal-nas vėl atkreipė į save polici-jas ir ištremtas į šiaurę. Iš šio ištremimo Staliną išvada-vo 1917 m. vasario mėnesio revoliucija. Grįžęs buvo iš-rinktas į bolševikų kolektyvą, kuris vadovavo partijai. Veik-ė kartų su Leninu, Trockiu, Sinogjevu ir Kamenevu.

Neribotos valdžios pasiekimas

Po revoliucijos Stalinas va-dovavo dviem liaudies komisa-riatom. Kai 1923 m. susirgo Leninas, Stalinas pasirodė komu-nistų partijos generaliniu sekretorium. Po Lenino mirties, Stalinas tapo jo įpėdiniu.

Diktatoriai, neribotos galios pasiekia, kada tampa vaida-ncios partijos ir aukščiausios valdžios vyriausia galva. Nors Stalino galia po Lenino mirties buvo didelė, bet neribotos valdžios jis pasiekė, kai 1941 m. gegužės mėn. 6 d. pasirodė sovietų sąjungos ministeriu pirmininku. Nuo tada jo asme-nij buvo suplakta partijos bei valdžios aukščiausieji pos-tai.

Šios galios sovietų diktato-rius pasiekė negailestingai ša-lindamas iš kelio visas kliutis, žudydamas senus revoliucio-nierius kovojusius su caru, nei skaitydami su bet ko-kiomis priemonėmis. Slaptoji policija ir teismai, koncentra-cijos stovyklos, trėmimai bu-vo nuolatine priemone politi-niam priešam naikinti.

Privacio nuosavybės sunai-kinimas, kolchozų įvedimas ir kitos vidaus stalininės refor-mos buvo atliktos badu išma-rinus, kalėjimuos ir koncen-tracijos stovyklose sunaikinus milijonus žmonių gyvybių.

Prisidėjęs prie antrojo pa-saulinio karo sukėlimo, Stal-nas juo pasinaudojo prispau-dos pančiams uždėti milio-nams kitų tautų žmonėms. Jo pasiustos gaujos užsmaugė ir Lietuvos laisvę. Nuo tada

Stalinas ypatingai neapy-kančią rodė Pabalčio kraštams

Jis negalėjo pakęsti Pabal-čio kraštų pasiektos medžia-ginės gerovės, o ypač jos gy-ventojų tylaus priešinosi bolševikiniam okupantam. To-dėl planingai plėšė ir skurdi-no naujai pagrobtus kraštus, skelbdamas, kad šie kraštai yra atsilikę ir turį pasivyti kitas broliškas respublikas. Tas vijimasis ir reišėsi tuo,

kad Lietuva, Latvija ir Estija be atodairos buvo stumiama į skurdą ir vargą. Gyventojų naikinimas, trėmimas Sibiran, laikymas kalėjimuos ir perse-kiuojamas prasidėjo nuo pirmų-ju okupacijos dienų ir liko nuolatine tų tautų rykšte.

Dabar diktatoriui mirus, kenčianti mūsų tauta ir iš-blaškyti po pasaulį lietuviai, kaip ir milijonai kitų Stalino poitikos aukų, gal tik tiek gailis, kad tironas, kaip pats didžiausias karo nusikaltėlis ir masių žudikas, nesulaukė atsiskaitymo valandos, kuri turėte ateiti visiems žmonijos kankintojams su artėjancia laisve vergaujantiom tautom.

Stalino mirtis parodė kei-štą pasaulio veidą

Kada laisvuos kraštuos lie-jama neapykantos Stalinui ir jo sukurtam režimui, tai tiks-lu buvo laukti, kad tirono mirtis neturėjo niekam čia su-kelti užuojautos jausmą. Bet įvyko kitaip. Užuojautų banga persirto ir per tuos kraštus, kurie dabar turi kentėti Sta-lino politikos sunkias pasek-kes. Kai kur skamėjo sven-tyklų varpai, girėdžiosi gedulo balsai, degė žvakės, plėvėsavo psiauu nuleistos veļiavos, o lupos šnabzdėjo maldas... Zi-noma, tai vakarų pasaulio kurtuozija, mandagumo pasi-reikšimas. Bet ar tai suderi-nama su jausmais milijonų skriaudžiamųjų, kurie tirono mirtį sutiko su palengvėjimu.

Maskvoj pro Stalino lovaną dieną ir naktį žygiavo milio-nai suvarytų vengų. Žinodami ir dažnai keldami tų žmonių, komunistinį jungą bevekan-čių, kančias, turėtumėm su-prasti, kad prispaustųjų širdy-s, tirono mirtis kėlė ne gedu-lo, o paslėpto džiaugsmo jaus-mas. Todėl laisvojo pasaulio rodoma užuojauta, jiems lieka nesuprantama, o gal nevilįti kelianti, kada iš vakarų lau-kiama laisvė.

Nuo likimo nepabėgisi

Taip atsitiko ir su Stalinu. Rusiškoji propaganda, savo režimui stiprinti ir norėdama nukreipti žmonijos dėmesį nuo sunkių komunizmo išdavy, pradėjo Stalino garbinimą. Jis buvo laikomas antžmogiu, pu-siedviu ir genijum. Buvo sklei-dama mintis, kad Stalinas sūlauskias pasakiškai ligo am-žiaus. Ta kryptimi Stalno gy-dytojai tikrai darė įvairius bandymus su gyvuliais ir žmonėm. Mat buvo iškoma būdy ir vaisty Staliną pada-ryti amžinai jaunui ir nemirš-tam. Tačiau savo likimo ne-įsivengė nei Stalinas, kuris so-vietų Rusiją su 200,000,000 gyventojų teroru valdė 29 metus. Iškaitant ir Kiniją bei pagrobtus kraštus Europoj Stalinas į komunistinę vergi-ją uždarė 600,000,000 žmonių.

Stalino garbinimas sovietų sąjungoj bus varomas toliau. Tačiau viskam buna galas. Su bolševizmo žlugimu baigsis ir Stalino kultas, kurį dirbtinai sukūrė komunistų propagan-dą. Pagaliau viso pasaulio da-barties ir busimos kartų kar-tos Staliną minės, kaip žiau-riausią pasaulio tironą, kurį istorija bet kada bus žinojūs, kurį gavus pranešimą apie Stalino susirgimą, viso pasa-ulio spauda pradėjo spėlioti, kas dėsis Rusioj Stalinui mi-ry ir kas bus diktatoriaus įpėdinis. Neilgai teko spėlioti. Praėjus 24 valandom po Sta-

DARNIAI PRAEJO SUSIVIENIJIMO PILDOMOSIOS TARYBOS POSĖDŽIAI

Apsvarstyta ir išspręsta daug svarbių ir organizacijai naudingų klausimų. – Susivienijimo turtas praeitais metais padidėjo \$116,626.32. – Stipriausiai stovinti fraternalė lietuvių organi-zacija. – Susivienijimas teiks stipendijas studentams. – Lietuvybės SLA Vajus turi būti sek-mingas – pareiškė tarybos nariai. – Iškilmingas pobuvis Susivienijimo centrinėse patalpose

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomosios Tarybos posėdžiai prasidėjo praeitos savaitės pirmadienį, kovo 2 die-ną ir tęsėsi iki kovo 6 dienos popiečio. Keturias dienas posėdžiuose dalyvavo vi-si tarybos nariai, o paskutinę penktą die-ną pasilikę penki nariai užbaigė posė-džiams priruostų reikalus, nes dėl susi-dėjusių svarbių reikalų du tarybos nariai ketvirtadienį išvyko į namus.

Sio suvažiavimo posėdžiuose apsvar-styta ir išspręsta daug svarbių ir organi-zacijai naudingų klausimų. Vienas iš jų, kaip jau praeitos savaitės Tėvynėje buvo trumpai pranešta ir kuriuo Susivienijimo nariai įdomėjasi, yra centrinio namo re-montavimas. Šis svarbus nariams klausi-mas rimtai apsvarstytas ir išspręstas organizacijos naudai ir narių patenkini-mui. Namas bus remontuotas, aptaisy-tas, apdarytas ir tt., dešimties tukstančių dolerių ribose. Tokį tarimą tarybos na-riai ir seimo išrinktos komisijos nariai padarė tuo sumetimui, kad neišleisti daug pinigų į namo remontą, ir prisitaikyti prie praeito seimo nutarimo.

Tarybos nariai posėdžių metu buvo geram upe ir darniai svarstė visus kla-simus, nes mūsų Susivienijimas iki šiol buvo stipri broliška organizacija, o praeitais metais dar labiau sustiprėjo fi-nansiniai ir yra viena iš stipriausiai sto-vinčių fraternalių organizacijų. Apdrau-dos skyrus, iš kurio mokama mirusių na-rių pašalpgavimas pomirtinės, pasiekė tokio aukšto laipsnio, kokio niekad pir-miau nėra buvę. 1951 m. sausio mėnesio pirmą dieną turtas buvo \$2,736,684.42, 1952 metais turtas padidėjo \$116,626.32. Šių metų sausio pirmą dieną Susivieni-jo turtas yra \$2,853,310.74.

Tarybos nariai pasidžiaugė tokiu di-deliu padidėjimu turto. Nei viena kita lietuvių fraternalė organizacija nėra pa-dariusi tokios pirmynžangos vieną metų bėgyje ir nėra pasiekusi tokio aukšto laipsnio turto atžvilgiu.

Ligoje pašalpos skyrus irgi paaugo keliais dešėtkais tukstančių dolerių, kas duoda galimybės žymiai padidinti na-riams ligoje pašalpų mokėjimą. Šis kla-simas posėdyje buvo plačiai apkalbėtas ir iškota būdy, kad nariai mokėdami mokesčius į pašalpos skyrį galėtų gau-

ti didesnes pašalpas už sirgimo laiką. Po išsamaus apkalbėjimo ipareigotas sekretorius dr. Vinikas šį reikalą toliau studijuoti ir priruosti businčiam seimui taisykles, kad seimas galėtų tarti savo žodį.

Suvažiavime buvo iškeltas vienas naujas klausimas, tai teikimas stipendi-jų studentams. Tuo reikalu padarytas nutarimas, apie kurį kitą kartą pakalbė-sime ir jis tilps suvažiavimo protkole, kurį greitai suvažiavimo spausdinti Tėvynėje.

Apsvarstytas vasario 16 dieną pra-sidėjęs Lietuvybės Susivienijimo Vajus naujų narių gavimui, kad padidinti orga-nizaciją nariais iki tokios aukštumos, ko-kioje dabar Susivienijimas finansiniai stovi. Tarybos nariai yra tos nuomonės, kad visų kuopų organizatoriai ir visi na-riai vajuos metu stos darban ir įrašys į savo brolišką organizaciją keletą tuks-tančių narių.

Suvažiavimui užsibaigus, keturi ta-rybos nariai išvyko į namus, o išdo glo-bėjai J. Maceina ir A. Devenienė pasiliko centre vienai dienai patikrinti sekreto-riaus knygas.

Iškilmingas Pobuvis SLA Centrinėse Patalpose

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pa-sirijęs atžymėti kiekvieną svarbesnį lie-tuvių tautai sukaktį. Vasario šešioliktą-ją centrinėse patalpose įvyko kuklus po-buvis Lietuvos Nepriklausomybės paskel-bimo 35 metų sukaktėai atžymėti ir pra-dėti Lietuvosybės Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Vaju. Pobuvis visais atžvil-giais buvo sekmingas.

Kovo mėn. 4 dieną, Kazimiero diono-je, Susivienijimo Pildomosios Tarybos su-važiavimo proga, įvyko antras pobuvis pagerbimui dviejų Pildomosios Tarybos narių Kazimierų jų vardo dionje, butent prezidento adv. Kazimiero J. Kalinausko ir iždininko Kazimiero P. Gugio, taipgi atžymėjimui Lietuvos patrono Kazimie-ro.

Dalyvavo visi Pildomosios Tarybos nariai: prez. adv. K. J. Kalinauskas, vice prez. P. P. Dargis, sekr. dr. M. J. Vini-

kas, iždin. K. P. Gugis, išdo globėjai J. Maceina ir A. Devenienė, ir daktaras kvotėjas dr. S. Biežis, ir red. M. L. Vasil. Taipgi į pobuvį teikėsi atsilankyti Lietu-vos generalinis konsulas Jonas Budrys, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Si-dzikauskas, to paties komiteto nariai, J. Audėnas, K. Bielinis ir adv. M. Toli-šius, taipgi dalyvavo p. Ona Biežienė, S. E. Vitaitis, p. Ona Vinikienė ir P. Bukš-naitis.

Pradedant vaices, pirmiausia išger-ta tostas už Kazimierus. Po to Susivie-nijimo prezidentas, kaip Kazimieras, pa-sakė atitinkamą tai dienai prakalbėlę, po jo keletą žodžių tarė gen. konsulas Bud-rys.

Dr. Vinikas, Susivienijimo sekreto-rius, pradėjo trumpą kalbų programėlį. Pirmiausia jis paaiškino pobuvio tikslą, pabrėždamas, kad Susivienijimas pasir-jęs atžymėti kiekvieną svarbesnį lietuvių tautoje įvykį, taipgi priminė, kad Susi-vienijimas ne tik kad yra didžiausia lie-tuvių broliška organizacija, bet ir finansi-niai stipriausiai stovinti iš visų tos rušies organizacijų. Po to pakvietė tarti žodį dr. S. Biež, adv. M. Tolišų, K. Bielinį, A. Devenienę, gen. konsulą J. Budrį ir Laisvosios Lietuvos Komiteto pirmininką V. Sidzikauską. Dr. Biežis ir adv. Toli-šis kalbėjo Mindaugio ir Lietuvos, kaip valstybės, 700 metų sukaktį; Bielinis apie pirmojo lietuvių laikraščio "Aušros" 70 metų sukaktį; konsulas Budrys apie Susivienijimą ir glaudesnius santykius su latviais ir estais; Sidzikauskas pasidžiau-gė Susivienijimo pradėtu gražiu darbu atžyminti lietuvių tautos svarbesnias ir įžymesnes sukaktis, ir tt.

Pobuvis prie užkandžių praėjo gra-žioje draugiškoje nuotaikoje.

Tai antras iš eilės kuklaus pobudžio susirinkimas Susivienijimo centrinėse pa-talpose. Bet tai ne paskutinis, nes Su-sivienijimas pasirijęs pradėti gražų darbą tęsti toliau ir kiekvieną lietuvių tautai svarbesnį įvykį atžymėti drange su savo artimais bičiuliais.

Pobuviui užkandžių parupino ir vai-šių metu patarnavo p. Ona Vinikienė. Jai pagelbėjo Susivienijimo centro tarnauto-jos. Dalyvis.

lino mirties ir dar neatšalus diktatoriaus lavonui, Maskvos komunistinė kliša pasidalino valdžia. Tuoj pranešta, kad

Diktatoriaus sostas ati-tekto Malenkoviui

Molotovas, Beria, Bulgani-nas ir Kaganovičius paskirti vice premjerai, atseit, Ma-lenkovo pirmaisiais padėjėjais. Be to, Molotovui vėl teko už-sienijų reikalų ministerio vie-ta, slaptos policijos viršininkas pasidarė dar ir vidaus rei-kalų ministeriu, maršalas Bul-ganin — karo ministeriu. Maršalas Vorosiļov — sovietų parlamento prezidentu pirmi-ninkas. Jie visi buvo artimiausi Stalino patikėtiniai.

Malenkovas, kuris dabar yra 51 metų amžiaus, buvo Stali-no paklunus pataikumas. Tei-giama, kad į viršunes įkopti Malenkoviui padėjusi jo žmo-nya, kuri jau anksčiau, kaip sekretorė dirbusi kremleju. Malenkovas į Kremlių pateko 1925 metais. Tapo Stalino sekretorium. Nuo tada jis vis kas dėsis Rusioj Stalinui mi-ry ir kas bus diktatoriaus įpėdinis. Neilgai teko spėlioti. Praėjus 24 valandom po Sta-

muose ir tapo Stalino "akim ir ausim" 1939 m. buvo iš-rinktas į partijos centrinį ko-mitetą, o 1946 m. jau įvestas į politinį biurą.

Kas gi toliau?

Vakarų diplomatai ir politi-kaikai maną, kad Malenkovas jaučias vakarams neapykan-tą. Jau spėjama, kad Mas-ka vakarų atžvilgiu pradė-sianti agresyvesnę politiką. Tai rodo ir Molotovo paskyri-mas užsienio reikalų ministe-riu. Po antrojo pasaulinio ka-ro Molotovas pirmomis dienomis buvo nuomonės, kad so-vietų sąjungai atėjusi gera proga užimti vakarų Europą. Jam esant užsienio reikalų ministeriu sovietų santykiai su vakarais nuolat tempėsi. Dabar vakariečiai ir svarsto, ar Maskva tik negilins jau ir taip esamą tarp rytų ir vaka-rų gana gilią prarają.

Kalbama ir apie galimus ateity Maskvos valdovų nesu-tarimus. Malenkovas nėra au-toritetas seniesiems komunis-tų veikėjams. Jis revoliucioj nedalyvavo, partijoj nuopelnų neturįs, todėl ir savo įtakos negalėsiąs turėti savo bendra-

darbiams. Iškilus nesutari-mams nebusias pajėgus juos liukuoti. Tai vis tik spėlio-kiniai ir šandien sunku nu-matyti sovietų sąjungos poli-tinę ateitį. Tačiau žymesnes atmainas, kurios gali turėti lemiamos reikšmės pasaulinėj politikoj, Stalinui mirus, visai yra galmos.

Žinios iš Pavergtos Lietuvos

Nauji Lietuvių Kompozitorių Kuriniai

Neseniai Vilniuje buvo iš-klausyti nauji lietuvių kompo-zitorių kuriniai. Buvo atlikti J. Karoso antrasis styginis kvartetas ir stalininės premi-jos laureato S. Vainiuno kon-certas fortepijonui su orkes-tru.

Aptariant kurinius dalyva-vo TSRS Tarybinių kompozitorių sąjungos sekretorius stalininės premijos laureatas M. Kovalis ir Kompozitorių

sąjungos komisijos muzikinei kurybai nacionalinėse respub-likose vadovauti pirminkno pavaduotojas I. Iljinas.

Paskaita Kolkiečiams

Prof. V. Ruokis skaitė pas-kaite Daugų apylinkės kolu-kiečiams — žemės ukio spe-cialistams — apie durpių reik-šmę žemės derlingumui. Ten pat apie durpynų naudojimą skaitė paskaitas doc. V. Tau-jenis, doc. B. Baginskas ir Že-mės ukio instituto mokslinis bendradarbis J. Tarvydas.

Giriasi Ukio Derlium

Skuodo rajone "Pabaltijo" kolkuko nariai už kiekvieną darbdieninį šiais metais gaus po 4 kilogramus grudy, ne-skaitant pinigų ir kitų įvairių žemės ukio produktų... Nau-jojo penkmečio metais pabal-tijiečiai užsibrėžė pakelti žie-minių rugių derlių vidutiniš-kaiki iki 20 cent. iš hektaro, va-sarinių grudinių kultūrų — 18 cent. iš hektaro.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance
of America

M. LEO VASIL
Editor

DR. M. J. VINIKAS
Manager

YEARLY SUBSCRIPTION RATES
In the United States \$3.00
To Foreign Countries \$4.00
307 West 30-th Street
New York 1, N. Y.
Tel. LAckawanna 4-5529

Susivienijimo kuopų skubus prašėjimai turi būti prisiųsti ne vėliau savaite laiko prieš laikraščio išleidimą.
Keičiant adresus būtina paduoti zono numerį.

Netekus Lietuvių Tautos Žadintojo

Prieš dvi savaites iš anos pusės Atlanto vandenyno mus pasiekė liudna žinia, kad tremtyje, Vakarų Vokietijoje, mirė dr. Vilius Storasta-Vydunas, Mažosios Lietuvos rašytojas ir lietuvių tautos žadintojas, kuris visą gyvenimą dirbo savo žmonėms. Vėlonis Vydunas buvo kuklus žmogus, jis ramiai dirbo kurybinį darbą ir žadino lietuvių tautą iš apsnudimo, ragino melleje gyventi ir vengti kokių nors nesupratinimų ir kerštavimų vieni kitams, nes jam rūpėjo lietuvių tautos vienybę.

Jis gimė prieš 85 metus Jonaičiuose, Mažosios Lietuvos krašte, ir visą gyvenimą ryžtingai kovojo už lietuviškumą, bet mirtį sutiko tremtyje, Vokietijoje, anglų zonoje, kur ir palaidotas amžinam poilsiui. Nors Vydunas išsiskyrė iš gyvųjų tarpo, bet jo parašytas mokslinis knygas skaitys genčių gentartės ir jo vardas niekad nebus užmirštas, taigi jo vardas bus įrašytas į lietuvių tautos didvyrių istorijos lapus ir pasilikis šimtmečiams.

Vėlonis Vydunas nepasitenkino vien knygu rašymu ir bendradarbiavimu įvairiems laikraščiams, jis prieš pirmąjį pasaulinį karą Vokietijoje leido mėnesį laikraštuką jauniui šviesti "Jaunimas", kurį tuo metu Lietuvoje skaitė jaunimas ir senesnio amžiaus žmonės. Jaunimas iš jo mokėsi kaip gyventi ir šviesti kitus, o senesnieji mokėsi kaip auginti savo sunus ir dukras, kad jie būtų naudingi jiems patiems ir visai lietuvių tautai. Tai buvo vienas populiariausių jaunimui skiriamų laikraščių Lietuvoje prieš pirmąjį pasaulinį karą, kada Lietuvoje leidžiamuose laikraščiuose nebuvo galima ką nors rašyti, nors jie ir buvo leidžiami nuo 1905 metų.

Jeigu visus Vyduno atliktuosius darbus aprašyti ir įvertinti, reikėtų pašvesti daug laiko ir užimti daug vietos, kas šiuo momentu, kad ir prie geriausių norų, neįmanoma padaryti.

Butų gerai, kad bent didesnėse vietovėse, kuriose randa daugiau inteligentijos, šio lietuvių tautos didvyrio dr. Viliaus Vyduno mirtį paminėtų vienokiu ar kitokiu būdu, nes jis savo darbas to pilnai užsitarnavo. Kadangi vėlonis Vydunas buvo rašytojas, filosofas ir visuomenės šviestėjas, tai jo mirtį paminėti geriausia būtų mokslinės paskaitos, nušviečiančios jo darbus, gyvenimą ir ryžtingumą dirbti savo tautos žmonėms.

Dar vienas lietuvių tautos didvyrio naujas kapas, supiltas svetimoje žemėje, kurio lietuvių tautos sunus ir dukros niekad neužmirš.

SLA Reikalai ir Veikla

Ši Grupė Išsiuntinėjo Korteles Dešimtukų Vajui

Photo by Robert F. ...

Manchester, Conn. — Ši grupė, prižiūrint paneli Margarietai Zorskiutei, Susivienijimo veikėjai, savanoriai dirbo, priėmė ir išsiuntinėjo tukstančius kortelių su vieta įdėti dešimtukai ir prisiųsti Dešimtukų Vajaus metu. Kiekvienais metais išsiuntinėtos tokios kortelės dešimtukams prisiųsti užtikrina paramą, nes didelis nuostimis išsiuntinėti kortelių sugrįžta su dešimtukais ir tas padaro Dešimtukų Vajų sekmingu. Iki šių dienų sugrįžusios kortelės padidino fondą 5,000.00 dolerių.

Atvaizde yra trys vienos šeimos nariai: M. Zorskiutė, E. Zorskienė ir T. Smith.

Iš kairės į dešinę pirmoj eilėje: Carol Morris, E. Zorskienė, T. Smith, M. Zorskiutė ir vėjaus pirmininkas W. Gryk; antrojo eilėje George Smith ir Ann Morris.

Gabų Organizatorių Atsisveikinant

DETROIT, MICH.—

Renkant naują 1953 metams SLA 352 kuopos valdybą dėl sveikatos nebesutiko būti perrenkamas p. Petras Kučinskas. Tą faktą tenka apgailestauti, nes nustoti tokio gabaus, energingo ir patyrusio organizatoriaus tikrai gaila.

Arčiau su p. P. Kučinsku susipažinau, kai jis mane ir mano šeimą iršė į SLA. Pasakytinaisiais jis metais turėjau dar daugiau progos su p. Kučinsku susipažinti, nes budami kuopos valdyboje gražiai bendradarbiauome.

Kalbėdamas apie p. Kučinskus, visų pirma turiu pasakyti, kad tai ne tik, susipratusių lietuvių, bet ir atsidavusių visiems lietuviškiems reikalams šeima. Nebuvo tos dienos, kad vienas ar dažnai net keletas neužteiktų kokiais nors pagalbos ar patarimo klausimais pasikalbėti. Todėl nė kiek neperdėdamas pasakysiu, kad p. Kučinskus namai, tai Detroito lietuvių, o ypač naujų ateivių antrieji namai.

Pats p. P. Kučinskas, budamas ramaus ir švelnaus būdo niekada nieko neužgauna, net kartais ir turėdamas tam pagrindo. Visada gražiai su visais ir visų srovių žmonėmis sugyvendamas, savaime suprantama, turi gerą vardą ir visi juo pasitiki. Turėdamas tokias vertingas būdo savybes, daug ir sėkmingai pasidarbavo naujų narių prirašyme. Naujų narių tarpe dažnai SLA vadinamas trumpai "Kučinsko susivienijimu".

P. Kučinskas, budamas didelis entuzijastas ir vaikučių mėgėjas, išgijo jų simpatijas. Ir dėka jo daugelis vaikučių yra SLA nariais.

Kaip vaikučiai myli p. Kučinską, galite suprasti, kad ir iš šio pavyzdžio. Praėjusiais metais p. Kučinskui neatsargus automobilistas sulaužė koją. Vaikučiai sužinoję apie šią nelaimę eidami į mokyklą viens prie kito pribėgdami pasakoję: "Ar žinai, mūsų Kučinską automobilis suvėžino". Kad ir eilinis pavyzdėlis, bet, manau, vaizdžiai nusako p. Kučinsko populiarumą vaikučių tarpe. O SLA eilėms truksta jaunuolių. Kiek pastebėjau vaikučiai prirašyti į mūsų organizaciją ir jaunuoliais budami nuo jos nenutolsta, palaiko lietuviškumą savo tarpe, o neretai ir valdybose at-

sakingas pareigas eina.

P. Kučinskas nėra eilinis organizatorius. Jį gerai iš "Tėvynės" puslapių skaitytojai pažįsta, tai vienas pirmųjų S. L. A. organizatorių. Kada buvo verbuojami nauji nariai paskutinio vėjaus metu, visi atyžiai vakare p. Kučinsko prirašytų narių skaičių. Ir visi buvome tikri, kad p. Kučinskas pelyntai užims pirmąją vietą. Tik aukščiausiai minėtoji nelaimė nustumė jį į antrąją vietą. Ir reikia stebėtis p. Kučinsko atsidavimu SLA. Jis net ir prie lovos budamas prikalintas neatsisakė dirbti S. L. A. gerovei, liko ir toliau organizatoriaus pareigose iki savo kadencijos pabaigai ir dar daug narių prirašė. Ir tuo laimėjo antrąją vietą skelbtuojamajam konkursui.

Aš pats savo akimis mačiau, kaip p. Kučinskas vos tik kiek pasveikęs, dar su dviem lazdom pasiramščiuodamas lipo laiptais pas palėpėse gyvenančius lietuvius, kad prirašyti juos į mūsų organizaciją. Taigi taip daryti gali tik pareigingi ir pasišventę žmonės.

Negana naują narį tik prirašyti, bet reikia su juo tinkamai SLA šeimoje ir susigyvendinti. Juk kiekviena sena organizacija turi įsivyravusių tradicijų bei papročių, su kuriais nauji nariai tik palaipsniui pripranta ir juos pamėgti. P. Kučinskas, budamas didelis entuzijastas ir vaikučių mėgėjas, išgijo jų simpatijas. Ir dėka jo daugelis vaikučių yra SLA nariais.

Ilgą metų eilę priklausydamas SLA šeimai ir turėdamas daug patyrimo ir šiuo atveju p. Kučinskas daug turėjo darbo. Pirmoje eilėje jis laiku paragindavo "savuosius" narius sumokėti mokesčius. Kurį negalėdavo asmeniškai sutikti, tai ir laiškutį parašydavo. Kas negalėdavo ateiti į susirinkimus bei pasiekti finansų sekretorių sutvarkymui nario pareigų, p. Kučinskas ir čia daug padėdavo ir padeda. Budamas su nariais gerai pažįstamas ir turėdamas visų pasitikėjimą tuo tikslu palengvina nariams ir pareigūnams darbą. O tuo pačiu daug pasidarbuoja ir visai SLA šeimai. Juk p. Kučinsko asmeniškai ir kaip organizatoriaus, vadinamas gerai pažįstamo asmens

priminimai nariui pagrindinių pareigų dažnai daugiau paveikia, negu mažai pažįstamų finansų sekretorių oficialūs pranešimai.

Baigiant p. Petru Kučinskui tenka palinkėti greit pasveikti ir pailsėti, kad vėliau su sustiprėjusiomis jėgomis toliau galėtų tęsti garbingą organizatoriaus darbą su dar didesniu pasišventimu.

Ignas Kaulenis.

Maspeth, N. Y.

SLA Nario 25 Metų Vedybino Gyvenimo Sukaktis

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje narys Petras ir Adelė Mikalauskai minėjo 25 metų vedybino gyvenimo sukaktį. Pokylis buvo suroštas Mikalauskams nežinant šių metų vasario 8 dieną, Navicko salėje, Maspeth. Kadangi Mikalauskai yra žymūs visuomenės veikėjai, tai jų garbei suroštas pokyly dalyvavo nemažas burys viešnių ir svečių — apie trys šimtai. Taigi tam pačiam pokyly dalyvavo ir jubiliantai, kurie minėjo 50 metų vedybino gyvenimo sukaktį, tai Petro Mikalausko uošviai Jurgis ir Kastancija Valaičiai. Svotas buvo V. Valaitis, svokia Mary Valan.

Reikia pasakyti, kad vakarieni buvo paruošta skaniai ir dalyviai buvo pilnai patenkinti vaišėmis. Pokylio rengėjais buvo: Pr. Venis, Ch. Michell, Ch. Simanskas, Vyt. Mikalauskas, duklė Mikalauskiūtė, Adelė ir žentas inž. E. Mullan. Vakarienių metu programą vedė Pr. Venis. Jubiliantus sveikinančias trumpas kalbas pasakė: kun. J. Kartavičius, adv. S. Briedis, Jr., P. Šlapikas, A. Vasiliauskas, Ch. Michell, Mikalauskų sunus Juozukas, jis palinkėjo geros laimės savo motinai ir tėvui. Paskiausia kalbėjo jubilijantus P. Mikalauskas, kuris pasakė patrijotingą kalbą angliškai ir lietuviškai, taigi dėkojo už įteiktas dovanas ir dalyvavimą jiems pagerbti suroštamame pokyly.

P. Svyetka.

Harrisburg, Ill.

Mirė Mykolas Lutvinskis, SLA 16 Kuopos Narys

Š. m. vasario 2 dieną mirė Mykolas Lutvinskis, daugmetis SLA 16 kuopos narys, sulaukęs 67 metų amžiaus. Vėlonis iš Lietuvos paėjo: Stakliškių parapijos, Vilniaus rėdėjos. Į Jungtines Amerikos Valstybes atvyko visai jaunu budamas ir apsigyveno Scrantone, Pa., 1906 metais persikėlė gyventi į Harrisburg, Ill. ir čia apsivedė su Ona Narkuniute, kilusia iš šventėžio parapijos ir kaimo.

Vėlonis Mykolas su savo žmona išaugino keturius sunus, iš kurių likęs tik vienas. Tonis mirė 1942 metais, Bladas 1943 metais žuvo kare, Juozas mirė 1944 metais, tai tėvelis tuomi labai susirupino netekęs mylimų sunelių ir tas paveikė jį jo sveikatą, o dabar ir pats tėvelis atsigulio nuosavame lote savo sunelių prie gražaus paminklo Harrisburg kapinėse.

Vėlonis buvo gero būdo žmogus ir su visais gražiai susigyveno, tai prie jo karšto buvo daug gyvų gėlių vainikų ir gausus burys žmonių palaidėjo jį kapus amžinam poilsiui. Mano brangus Mykolai ir mylimas tėveli, išleisk ramiai žaltijo žemelėje, o mes tavęs ilgai neužmiršime budami dideliame nuliudime.

Žmona ir Sunus Jonas.

Omaha, Nebraska

Mirė Juozas Šukys, SLA 87 Kuopos Narys

Vel. Juozas Šukys

Šių metų sausio mėn. 6 dieną, šeštadienį, mirė Juozas Šukys, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 87 kuopos narys, gyvenantis 5311 South 33-rd Street. Vėlonis buvo dar nesenas, sulaukęs vos 60 metų amžiaus, bet nelaboji mirtis jį išskyrė iš gyvųjų tarpo ant visados. Jis priklausė prie vietinės Susivienijimo kuopos ir buvo geras narys.

Dideliame nuliudime liko žmona Marijona, trys sunūs: Juozas, Edvardas ir Albertas, gyvenanti Omaha;e; brolis Antanas, gyvenantis Paterson, N. J.; sesuo James Jesonis, gyvenantis Omaha;e; brolis Lietuvoje ir du anukai.

Palaidotas sausio 10 dieną su bažnytinėmis apeigomis. Pamaldas už vėlonio vėlė atlaikytos vietinėje Sv. Antano bažnyčioje, o iš bažnyčios nulydėtas į St. Mary's kapines ir palaidotas amžinam poilsiui. Laidotuvėms patarnavo Larkin laidotuvių įstaiga.

Varde Susivienijimo 87 kuopos reikšiu gilia užuojautą vėlonio likusiai šeimai.

J. Sermuknis, SLA 87 kuopos sekr.

SLA 354 Kuopos Veikla

AKRON, OHIO—

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 354 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko šių metų kovo mėn. pirmą dieną. Iš svarbesnių klausimų buvo apkalbėta sausio mėnesį išrinktos komisijos pasirūpinti surošti kokią nors pramogą. Į komisiją įėjo: Jurgis Rokus, Adomas Gutauskas, Albertas Zent. Komisija savo pareigas atliko — nusamdė patogią vietą, kuri patiks visiems — jauniems ir seniems, nes joje galima pasisėdėti, pakvėpuoti tyru oru, kas žmogui butinai reikalinga, taigi yra puiki svaitinė jaunimui pasisėkti. Ta praži vieta yra Winter Green Ledges, ant Wooster Road. Paimta gera muzika šokiams groti.

Parengimas įvyks šių metų birželio mėn. 14 dieną. Bus kelios dovanos laimėjimui: pirmą dovaną \$25.00 vertės band, antra — cigaretėms užsidegti, geras gražus šviestuvas, parankus pasišviesti nakties laiku, ir \$5.00 pinigais.

Butų malonu, kad kiekvienas Susivienijimo 354 kuopos narys pasipirkty knygelę su 12 tikietukų už vieną dolerį ir juos parduoty savo kaimynams ir draugams, o tuomi padidinsite kuopos iždą, nes žinote, kad kuopa jokių mokesčių neima kuopos palaikymui, tai visų narių pareiga pasirūpinti išparduoty tikietukus ir padidinti kuopos iždą.

Pranešimas Kuopos Nariams

Balandžio 5 dieną, kada turėtų įvykti kuopos susirinkimas, pripuola Velykos, metinė šventė, kurios metu kiekvienas turi sveikti ir nori laiką linksmai praleisti. Dėl šios priežasties kuopos susirinkimas nukeltas į balandžio 12 dieną, sekmadienį. Taigi tą dieną visi bukite susirinkime ir aptarkite kuopos reikalus.

J. V. Ramoška.

Lowell, Mass.

Iš SLA 173 Kuopos Metinio Susirinkimo

SLA 173 kuopos kaikurie nariai sako, kad negauna organo TEVYNĖS. Kiti net pareiškia, kad jau keli metai negauna. Kai jų paklausi ar jie toj pačioj vietoj gyvena, tai sako: jau antroj ar trečioj, bet adreso nei kartą nepakeitė. Aišku, TEVYNĖ eina senuoj adresu ir už tai jie patys kalti.

Jei persikeliate kitur gyvenanti ar šiaip negaunate organo, kuopos susirinkime praneškite finansų sekretoriui L. Petkevičiui, arba nutarimų sekretoriui Paulauskui, o mes sutvarkysime ir TEVYNĖ gausite.

Svarbus Nutarimas Metiniam Susirinkime

Savo metiniame susirinkime kuopa padarė vieną naują nutarimą, kuris liečia visus kuopos narius. Taigi įsitėmėkite nariai ir narės, ypatingai tie, kurie nesilankot į kuopos parengimus ir neužsimokot kuopai nutartų duoklių, mirus kuopos tokiam nariui nepirks gėlių.

Taigi gerbiami nariai, pasistengkite užsimokėti kuopai duokles, kad paskui nereikėtų pyktyti kad kuopos vardu nebūvo gėlių prie mirusio karsto.

SLA 173 Kuopos Metinis Raportas

Per 1952 metus kuopa turėjo 3 parengimus: šokius ir 30 metų kuopos gyvavimo parengimą, kuris davė pelno, o piknikas padarė nuostolių.

Kuopa narių turi gerame stovy 70, neteko dviejų: J. Prakoapas mirė, o B. Jakaitis išvažiavo kitur. Naujų narių prisirašė 4, iš kitų kuopų persikėlė 2. Nariai per metus laik sumokėjo pinigų \$1,671.13, į centrą pasiūsta \$1,588.18, kuopos reikalams liko \$82.95. Centras per mūsų kuopą nariams pašalpų ir pomirtinių išmokėjo \$842.00.

Ligonių kuopa turėjo praėjusiais metais 8. Ilgiausia sirgo Juozas Sadauskas, turėjo sunkią operaciją. Jis yra daug pasidarbavęs kuopos organizavime ir jo parašas yra ant kuopos carterio. Dabar jau yra pilnai pasveikęs ir dirba kaip ir pirmiau.

Antras kuopos narys Antanas Janulis, kuris jau seniai serga, turėjo sunkią operaciją, buvo kiek pasitaisęs, bet paskutiniame kuopos susirinkime pranešė per kuopos vice pirm. S. Kučinską, kad vėl eis operacijai ir prašė narių, jei kurie turi tokio kraujo kaip jo, kad paaukotų, nes jam bus reikalinga darant operaciją. Visi kuopos nariai linkti A. Januliuį kuogreičiausia pasveikti.

L. Paulauskas.

Westville, Ill.

Mirė Kazimieras Malakauskas, SLA 18 Kuopos Narys

Šių metų vasario 13 dieną mirė Kazimieras Malakauskas, daugmetis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje narys. Palaidotas vasario 16 dieną su bažnytinėmis apeigomis, kurios atlaikytos šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Pašarvotas buvo laidotuvių direktorės Urbos laidotuvių.

Vėlonis dideliame nuliudime paliko tris sunus, dvi dukteris, šešis anukus, dvi marčias, seserį Oną Giestautienę ir jos šeimos narius.

Vėlonis Kazimieras buvo gero būdo žmogus, prigulėjo prie kelių draugijų, buvo pirmiminku šv. Juozapo Klubo ir visuomet geriems tikslams aukodavo, už tai jo karštą aplankė daug žmonių, prisijuntė daug gėlių ir mišių kortelių. Palaidotas šv. Petro kapuose

šale savo žmonos, kuri mirė prieš šešis metus.

Lai Tau, visų mylimas Kizimierai, buna lengva išlėtis šaltoje ir laisvoje Amerikos žemelėje.

Seimos Padėka

Dėkojame visiems geros valios žmonėms, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie mūsų tėvelio šermenų ir pagalbėjo mums didelio liudėsio valandose. Taigi dėkojame visiems prisintusiesiems gėles, mišių korteles, gabrorei už mandagų patarnavimą ir kunigui už religinių apeigų atlikimą. Vienu žodžiu visiems, kurie tik kuo nors mums pagalbėjo laike šermenų ir pagalbėjo mūsų tėvelį jį kapus amžinam poilsiui.

Marijona Garkauskienė, SLA 18 kuopos narė.

Iš SLA 158 Kuopos Susirinkimo

SPRINGFIELD, ILL.—

SLA 158 kuopos susirinkimas įvyko šių metų kovo 1 dieną. Susirinkimą atidarė vice pirm. F. Raulinaitenė 2 valandą po pietų.

Pirmiausia pirmininkė paprašė visus narius ir hares užsilaukyti ramiai, kad būtų galima greičiau apsvarstyti Susivienijimo 158 kuopos reikalus. Patikrinus kuopos valdybą pasiūdė, kad susirinkime nesiranda kuopos pirmininko K. Butkausko.

Perskaitytas praieito susirinkimo protokolas ir priimtas vienbalsiai. Organizatoriaus raportas išduotas ir priimtas. Ligonių nesirado, tai finansų sekretoriui P. Rautkis išdavė finansj raportą. Raportas priimtas.

Vice pirmininkė F. Raulinaitenė susirinkimą užbaigė 3:45 valandą po pietų.

Kuopos Narių Atydai

Visi kuopos nariai ir narės prašomi lankyti susirinkimus ir laiku užsimokėti savo mėnesines duokles į Susivienijimą, kad neliktumėt suspenduoti ir nenustotumėt teisių gauti ligoje pašalpą ir nebutumėt išbraukti iš organizacijos. Ateidami į kiekvieną susirinkimą atsiveškite kandidatų įrašyti į SLA 158 kuopą.

Pastaba Ligonių Lankytojams

Gavę paraginimą iš kuopos finansų sekretoriaus su nurodytu ligonio adresu, turite butinai ligonį lankyti, sirgimo blankas išpildyti ir ateiti į sekantį kuopos susirinkimą ir išduoti raportą apie ligonio padėtį. To nepadare, busit baudžiami pagal SLA konstituciją.

Praņėsu visiems lietuviams, gyvenantiems Springfielde ir apylinkėse, kad lietu. knygų galima gauti Lincoln Libery, 326 South 7-th Street, Springfield, Ill. Knygyno valandos: nuo 9 valandos ryto ir 9 valandai vakaro. Sekmadieniais knygnas uždarytas.

K. M. Raczaitis, SLA 158 kuopos koresp.

Susivienijimo Kuopų ir Apskričių PARENGIMAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje septynio apskričių pusmetinis suvažiavimas įvyks šių metų balandžio mėn. 26 dieną, Binghamton, N. Y. Apskričių pirmininkas Mikas Kupris prašo visų prie septynio apskričių priklausančių kuopų pradēt ruoštis suvažiavimui, išrinkti atitinkamą skaičių delegatų ir apie jų išrinkimą pranešti apskričio pirmininkui arba sekretoriui, kad jie žinotų kiek autobusų reikės nusamdyti delegatų nuvežimui į suvažiavimą.

JONAS ŠLIBURIS RAGANA

Oras gražus. Nešelta. Morkus' sveikas, jo pati ir vaikai — visi gerai nusiteikę. Bet giliai jo sieloje, kokis tai rupeštis, lyg baimė... Ir jis pats negali sau išaiškinti, kodėl taip yra?...

Dizmas pažvelgė.
— Žinai ką?... — tarė. — Tavo pati su Kriauklu, ką tai pima...
— Pina?...

Morkus šyptelėjo.
Jis susisagiogio švarką, užsidėjo kepurę ir išėjo. Eina gatve. Mato užiantį judėjimą ir tas persergėjimas jam greit išėjo iš galvos.

Darbe.
Jis pila išsiuoses. Jo rankose darbas tirpsta—tirpsta. Jo Rožė tiek vargo turėjo, kol prisiviliojo, kad Morkus ją vestų. Jis, budavo, pas ją nueina, bet vesti dėsė. Žino, kaip Rožė ji brangino ir dabar Dizmo persergėjimas neturi reikšmės.

— Bet visgi... — ištare pats sau. — Na ne. Tas negalima.
Namiė.

Jis žvelgė kelis syk į Kriauklą. Jis negražus. Gojuje jis matė krakodilų. Kriauklo burna revėms išvagota. Dabar jis pažvelgė į veidrodį. Ir jis mato, kad jis vyras gražus. Ir tokis Kriauklas iš jo pačios paveržti negali. Bet bobai, kartais velnias į pakaušį įlenda...

Turtas.
Jis turi gražų namą. Ant jurų kranto turi vasarnamį. Turi automobilių ir pinigų.

Vėl.
— Žinai, Morkau?... — tarė Dizmas. — Rožė eina per kraidą...
— Ką tu čia šneki?
— Apsižiūrėk!... — vėl tarė.
— Sakyk aiškiai! — tarė Morkus. — Ką tu nutūmėjai?...

tima, bet taip negalima...
— Tai ką?...
— Žinai... — tarė. — Judu turite turta. Jos pakaušyje velnias...
— Tai ką?...
— Advokatai tik tokių ir tykoja. Viskas gali nueit vėjais.
— Sakyk aiškiai!
— Aš kelis syk mačiau, kad jiedu bučiuojasi...
— Net kelis syk! — nustebo Morkus.
— Taip.
— Tai ką aš turiu daryt?
— Išvyk Kriauklą!
— Išvyt?
Tyla.

Dabar jam knykt į širdį... Tas neaiškus, gilus rupeštis... Ir lyg kokis keista baimė... Dabar jis suprato, kad tai galėjo but nujautimas...
Rožė sėdi.
— Kur raktai nuo vasarvietės? — tarė.
— Pas Kriauklą — ramiai pasakė Rožė.
— Kur raktai nuo automobilio?
— Pas Kriauklą — vėl atsakė Rožė.
— Viskas pas Kriauklą!... — tarė. — Taip negalima. Aš ji turėsiu išvyt!

— Žiūrėk, kad tu pats pirma neišeitum! — atkirto Rožė.
— Šitai?!...
Rožė atsikėlė, trenkė duris ir išėjo.
— Tai kur aš atsiduriau! — tarė sau Morkus.
Jis net drebėt pradėjo. Dirbo, taipė ir ve kas... Ir Rožės elgesis parodė, kad dalykai baisiai susinarplioję. Per širdį pervaziavo, kai su akėčiomis ir išėjo.

Baisu!
Rožė pas Tilvikienę.
Ir čia ji juokiasi, lyg beprotė.
— Kas tau?... — tarė. — Ko dabar juokiesi žodžio nepridėjus?
— Mergele! — tarė. — Šmagu... Ir tu juoktumiesi...
— Sakyk! — suuko Tilvikienė. — O kad ne — aš persprogsiu iš žingeidumo...

— Turiu jaunikių... — tarė Rožė.
— Nagi!...
— Tu žinai tą Kriauklą.
— Tai kad jis negražus — tarė. — Tavo Morkus daug gražesnis.

— Taigi — pridėjo Rožė. — Turbut mane velnias apsedo... Žinai, mergale, ima pasiutimas mylėt...
— Tas geru nepasibaigs... — pasakė Tilvikienė.
— Nesusivaldau — tarė Rožė. — Apšižvalgome, kad niekas nematytu ir bučiuojamės, kai pakvaiše...
— O ką Morkus? — tarė Tilvikienė. — Ar jis nesuuođžia?...

— Dizmas skundžia mane — tarė. — Bet Morkus netiki.
Tyla.
— Įklimpau... — tarė vėl Rožė.
— Susivaldyk!
— Negaliu.
Ugnegesiai žvanga, užia, pleška. Puodai.
Ji buvo užkaitusi puodą. Jame buvo kumpis. Gal vanduo išsekė, mėsa pradėjo spirgėt ir užsidėgė namas.

Vargšas Morkus negali nurimt. Jis dirbo, taipė ir dabar — viskas eina vėjais... Jis Lietuvoje buvo sugavęs vėgėlę. Tokia graži žuvis. Bet ištryško per rankas, pliumt į vandenį ir nėra. Ir dabar turtas ir šeima trykšta per rankas ir jis negali sulai-kyt.
Jis išėjo ir einant net jo kojos pinasi. Kai kas darbe patėmijo, kad jo veidas baisiai persikeitęs. Galiausiai ant mašinos jis sukniubo.

Kragas priėjo, padėjo ranką ant peties ir tarė:
— Kas yra?
Jis jau nešneka.
Pašaukė ambulansą, nuvežė į ligoninę ir jis mirė. Reiškia tos nelaimės jo širdis neperkentė.

Guli ant lentos patiestas ir jo veidė to-čia keista šypsena. — Reiškia — sunaikinot mane ir dabar džiaukitės. Ir jis išėjęs į nebuties erdves, paliko šypseną savo veis-
resiją.
"Toks tyrinėjimas Amerikos visuomenei ir viso pasaulio žmonėms aiškiai atskleidė tikrąją raudonojo rusų imperializmo prigimtį. Jis padėtų pašalinti abejingumą, kuris dar vis tebegaubia viešąją opi-niją."
"Tebunie man leista pasi-naudoti šia proga ir išreikšti savo tvirtą įsitikinimą, kad teisė pagaliau laimės kovoje prieš priespaudą ir terorą, ir kad Lietuva greitai laiku at-gaus savo vietą laisvų ir ne-priklausomų tautų šeimoje."

de... Jis šypsosi iš to bjaurumo, kurį jis ne-galėjo perkęsti. Reiškia išplėšėt mano gy-venimo laimę ir dabar džiaukitės ir buda-mas nežinomybės šypsausį iš jusų menku-mo...
Palaidotas.
Dabar jau kliuties nėra. Rožė ir Kriauklas maudosi laimės skendinyje, Rožė net pesitikėjo, kad jai čia taip lengvai pasi-seks apsidirbt.
Popiergalis.
Pasidarė popiergalį, kad jau Rožė Kriauklo žmona.
Nelaimė.
Pirmosios Kriauklo žmonos ir jo pa-ties vaikas. Plerijonukas atėjo pas tėvą prašyt pinigų ir Rožė vaiką išvyjo.
Tas bamblys eina namo ir žliumbia.
Pirštas.
Krauju ir purvu apveltas guli ant ta-ko žmogaus pirštas. Vaikas sustojo, žiuri ir nežino, ką daryt. Paėmė pirštą ir žval-gosi. Jis dabar norėtų pamatyti žmogų be piršto. Tą pirštą paseiliot ir prilipyt. Bet jis čia nieko nemato.

Eina pas mamą.
Motina nušlostė vaiko ašaras, ištrau-kė ir numetė pirštą. Nuplovė vaiko rankas ir tarė:
— Ką tau ten sakė?
— Man liepė daugiau neateit.
— Pinigų nedavė?
— Ne — tarė vaikas. — Sakė, kad ki-tąsyk su šluota mane išvys.
Kai Kriauklas nesugyveno su savo pa-čia, tai jiedu susitarė, kad jis duos pinigų netik pragyvenimui, bet ir, kad vaikas į mokyklą galėtų eit. Visi šnekėjo, kad jis elgiasi pavyzdinai.
Dabar.
Dabar įstrigo. Atėjo pas Rožė jo bu-vusioji ir pasakė, kad duoty pinigų tiek ir tiek, o kad ne, tai ji skųs už vyro paverži-mą. Rožė raivosi ir nežino nė ką daryt. Neteko savo tikrojo ir dabar, kad kokios gali netekt ir to naujojo. Tat ji pasikavo-jo, išėmė iš kojinės pinigus ir atsietisė.
Ramu.

Bet tai ne. Kriauklas žiaurus. Jis kar-tais parsiblendęs, išpaiso Rožei glindas. Ir ta vargšė žliumbia ir tyli.

Rasės Svara

Kad užvesti rasei svarą — Vokiečiai paskelbė karą. Gudrų planą taip sustatė, Kad pasaulis dar nematė: Viskas tautas jie pavergs, O jau žydus — mirt pasmerks!... Karan vyrai jau išvyko, Vienos moterys beliko, Greit įgrįso jiems vientvė, Juk'ape šadas, ne senatvė, Linksmi nori jos gyvent, Kol neteko dar pasent. Vokiečiai nors planą varo, Bet vistik pritruks garo. Svetimi ateina vyrai, Tai Amerikos didvyriai, Susvaldyt, kaip tokią masę, Išlaikyt kaip savo rasę? O didvyriams to ir reikia, Ir vokitį jie nepelkia, Jokios progos nepraleidžia, Su kiekvienu mieliai žaidžia, Nes už jurų tokią mada, Kad nekenčia jokio bado. Vokiečiai gyvena baimė, O vokitkos — skęsta laimė, Net iš džiaugsmo varva seilė, Begalvojant apie meilę: Čia — geltonas teksasietis, Greta — karštas meksikietis, Negras čia važiuoja juodas, Kaip taukuotas musų puodas, Lenkas, vengras arba rusas — Tai nesvarbu, kad ne prusas! Mišiny tame be saiko Ir... lietuvis pasitaiko... Vokietijoj dabar rojus Ir nebegresia pavojus, Nors regierung ir netiks, Rasės svara neišnyks.

Sofija Ambrzevičienė.

ATSTOVO JOHN C. KLUCZYNSKI KALBA KONGRESE

Kongresas turėtų ištirti aplinkybes, kuriose buvo įvykdytas Pabaltijo kraštų pagrobimas

5-jo Illinois distrikto (Chicagoje) kongresmanas John C. Kluczynski vasario mėn. 16 dieną Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga pasakė ypač aiškiai reikšmingą kalbą, kuri drauge su kitų senatorių ir atstovų balbomis buvo įdėta į Kongreso darbų leidinį "Congressional Record".

Atstovas Kluczynski, 20 metų išbuvęs Illinois legisla-turoje, 1950 m. buvo išrinktas į 82 Kongresą. Tarp ko kita, jam pasiūlius, Atstovų Ru-muose vasario mėn. 16 d. bu-vo paskirta ištisa valanda at-stovų pareiškimams Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga.

Žemiau duodame jo kalbos vertimą ištisai.

"Tebunie man leista Lietu-vos Nepriklausomybės pas-keibimo 35 metų sukakties proga prisidėti prie milijonų kitų laisvų pasaulio žmonių, kurie su širdgėla ir rupeščiū sekė vėliausiuosius įvykius Lietuvos istorijoje.

"Lygiai prieš 35 metus lie-tuvių tauta, nepaisydama tuo metu dar galingos Vokietijos imperijos, paskelbė nutrauk-iantį visų sątais su Rusija ir atstatanti suvereninę Lietu-vos valstybę, pagrįstą demo-kratijos principais.

"Tai atsitiko, kai pirmasis Pasaulio karas dar vyko, ir Lietuvos teritorija buvo vo-kiečių kariuomenės okupuota.

"Vos karui pasibaigus, Lie-tuvos nepriklausomybės pas-keibimas virto realybe. Netru-klus visa eilė kitų valstybių, pirmoje vietoje Lietuvos kai-mynai, Lietuvos suverenumą pripažino ir užmezgė su Lie-tuvos vyriausybe normalius diplomatinius santykius. Jung-tinės Amerikos Valstybės to-kią pripažinimą suteikė 1922 m. liepos mėn. 27 dieną.

"1917 m. Rusijoje įsigalėjęs komunistinis režimas iškilmin-gai proklamavo pripažįstas

tautų apsisprendimo principą, kokį ji buvo formulavęs Prezidentas Wilsonas savo Ketu-riolikoję Punktų. 1920 m. liepos mėn. 12 dieną tarp So-vietų Unijos ir Lietuvos Mas-koje buvo pasirašyta taikos sutartis, kurioje Sovietų vy-riausybė be jokių rezervų pri-pažino Lietuvos valstybės su-verenumą ir nepriklausomybę ir visiems laikams atsisakė bet kokių anksčiau Rusijos turėtų pretenzijų į Lietuvos žemes ir jos gyventojus.

"Du dešimtmečius tarp abiejų valstybių truko norma-lūs ir taikingi santykiai. Ke-lios kitos sutartys buvo tuo laiku sudarytos.

"1926 m. rugsėjo mėn. 28 dieną Maskvoje buvo pasira-šytas Neupuolimo Paktas, ku-riame Sovietų valdžia dar kar-tą patvirtino savo išpareigo-jimą genbti Lietuvos suve-renumą ir teritorinį neliečiamu-mą. Dar prieš šios sutarties terminą Maskvos vyriausybė pasiūlė sutartį prailginti dar dešimčiai metų. Tai buvo pa-daryta, ir Neupuolimo Pakto galiojimo laikas buvo pratęs-tas iki 1945 m. gruodžio mėn. 31 dieniai.

"1933 m. liepos mėn. 5 d. Londone Lietuvos ir Sovietų Unijos įgalatiniai pasirašė su-sitarimą, kuriame apibudinti agresijos veiksmai. Šiame su-sitarime, tarp ko kita, agre-sija laikoma bet kokia gink-luota kitos valstybės teritori-jos invazią, nežiurint ar ka-ras formaliai skelbiamas ar ne. Taip pat buvo apibūsiškai sutarta, kad jokie politiniai, kariniai, ekonominiai ar kito-kie motyvai negali tarnauti kaip agresijos pretekstas ar pateisinimas.

"Sulaužydamas visas kitas sutartis ir kitus iškilmingus įsipareigojimus Lietuvos at-žvilgiu, Maskvos vyriausybė 1940 m. birželio mėn. 14 d. Lietuvos vyriausybei įteikė

ultimatumą reikalauti, kad Sovietų Sąjungos kari-nėms pajėgoms būtų užtikrin-tas laisvas ir saugus kelias į Lietuvos teritoriją. Lietuvos vyriausybės atsakymui į ul-timatumą įteikti buvo duota mažiau kaip 12 valandų laiko. Tačiau dar šiam terminui nei-šėjus, Raudonosios armijos šarvuotųjų kolonos užpludo Lietuvą, lygiai kaip ir kitas dvi Pabaltijo valstybes.

"Visi sovietizacijos meto-dai buvo pirmiausiai išbandyti Pabaltijos kraštuose. "Rin-kimai" ir seima, liaudies val-džia, agrarinės reformos ir ki-ta vyko režisurinėje Krem-liaus parengtoje priežiūroje. Politinė žmonių valia buvo su-falsifikuota tariamais "rinki-mais" ir seima, kuris buvo or-ganizuoti Raudonosios armi-jos durtuvų ir NKVD pistole-tų šešėlyje.

"Kai tik sovietai Lietuvoje buvo įkurti, Kremliui jau ne-bebuvo reikalinga dangstyti iškreiptais faktų aiškinimais. 1940 m. birželio mėn. 30 d. Molotovas įžuliai pareiškė, kad "tradicinė rusų politika nuo Jono Žiauriojo laiku rei-kalavo Lietuvos inkorporavi-mą į Sovietų Sąjungą". "Liau-dies Seimas" savo rezoliucio-je, adresuotoje Maskvai, atvi-rai pripažino, kad Lietuvos "išlaisvinimas" buvo įvykdy-tas "Sovietų Sąjungos dėka".

"Laikau sau pasididžiavimu pažymėti, kad Jungtinės Val-stybės niekad nepripažino So-vietų agresijos Lietuvoje ir ki-tuose Pabaltijo kraštuose pa-darinių. Priešingai, jos pas-merkė tą smurto aktą ir te-betraktuoja Lietuvą kaip su-vereninę ir nepriklausomą re-spubliką.

"Amžina padėka priklausu-musų kraštui ir ypatingai Jungtinių Valstybių Kongre-sui, kuris, pasitarndamas žmoniškumo reikalui, ėmėsi istorinio uždavinio ištirti Ka-tyno žudynes. Be mažiausios abejonės buvo įrodyta, kad kad tas baisiausias skerdynes įvykdė tie patys Kremliaus valdovai, kurie išprievartavo Pabaltiją.

"14000 lenkų karininkų eg-zekucija sukrėtė pasaulio sa-

žinę. Tačiau milijonų žmonių už Geležinės Uždangos paver-gimas ir pasmerkimas fizi-niam sunaikinimui yra kur kas baisnesnis Sovietų nusikal-timų pavyzdys!

"Aš manau, kad šis Kon-gresas turėtų priimti atitin-kamą nutarimą ištirti tas ap-linkybes, kuriose buvo įvyk-dytas Pabaltijo kraštų pagro-bimas. Ypatingą dėmesį reikė-tų skirti Kremliaus diriguo-tiems "rinkimams", j seima, kuriais Sovietų vyriausybė nuolat bando viešosios opi-nijos akyse pridengti savo vei-

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Chicago minėjo Lietuvos Nepriklausomybės šventę iš-kilmingai ir turiningai. Illinois Valstybės Gubernatorius W. G. Stratton ir Chicagos mies-to burmistras M. H. Kennelly išleido atitinkamas proklama-cijas — paskelbė Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomo. Diena.

Išvakarėse Nepriklausomy-bės Dienos, vasario 15 d., be-veik visose lietuvių bažnyčio-se buvo specialės pamaldnos su atitinkamais pamokslais. Tą pačią dieną, po pietų, buvo iš-kilmingas viešas minėjimas erdvioje Ashland Boulevard Auditorijoje, į kurią susirinko kel tūkstančiai žmonių. Cere-monijų atidarymo dalyje da-lyvavo Dariaus-Girėno Posto nariai ir Lietuvos skautai. Maldą atkalbėjo kun. Dr. J. Vaska. Himnus sugiedojo Ona Biežienė. Nepriklausomy-bės Deklaraciją perskaitė Pulk. J. Bobelis. Pagrindines kalbas pasakė Lietuvos Kon-sulas P. Daužvardis, Marty-nas Brakas, buvęs VLIKo VT narys, Erward Hayes, buvęs Amerikos Legiono vadas, ir ALT išdininkas M. Vaidyla. Sveikinimo žodžius tarė Chi-cagos Lietuvių Tarybos pir-mininkas ir minėjimo šeimini-škumas Dr. S. Biežis, miesto teisėjas Al. F. Wells (Vėlius), estų, latvių ir ukrainiečių at-stovai. Lietuvos laisvinimo rei-kalams aukų surinkta per 9 tūkstančius dolerių. Meninė programa išpildė Dainavos

Ansambliis, vedamas St. So-deikos, Vyru Choras, vedamas B. Jonušo, ir Ateities (Ameri-koj gimusių lietuvių) šokėjų grupė, su šokių aiškintoja J. Daužvardiene. Visa programa Amerikos Balso įrekoruota.

Angliškoji spauda minėjimą aprašė ir konsulo Daužvar-džio bei adv. Hayes kalbas citavo, Chicago Daily Tribune antrašte: "Liths Observe An-niversary of a Land in Chains. Consul Tells of Hope for o Freedom". Chicago Daily News: "Lithuania's Fond Hope for Freedom Told".

Vasario 16 d. trys lietuvių radijo programos, butent Bar-cus, Margutis ir Saltimiero, pradėd specialės, progai pri-taikytas programas su monta-žais, dainomis ir kalbomis, kurias pasakė konsulas Dau-žvardis, Dr. S. Biežis ir Dr. Dirmeikis.

Vasario 17 d. Chicagos Lie-tuvių Moterų Klubas laikė sa-vo specialų susirinkimą su pri-taikyta programa Lietuvos Nepriklausomybės sukakties paminėti. Kalbą pasakė Lie-tuvos konsulo žmona Juzė Daužvirdienė. Muzikalinę pro-gramą išpildė Nora Gugienė, Lydia Venta ir Aldona Bran-zienė (Metropolitan Operos artisto Algirdo žmona). Spe-cialiomis viešniomis buvo es-tų, latvių ir ukrainiečių veikė-jos: Lydia Venta Dobrovols-ky, Helena Claiton ir Anas-tazia Fedunyak.

Koresp.

St. Louis, Mo.

Walter Domash Sveikata
Eina Geryn

Prieš kiek laiko rimtai bu-vo susirgęs Walter Domash, ir ilgokas laikas kai guli ligoni-nėje. Dabar man teko sužino-ti, kad jo sveikata eina geryn ir, pagal gydytojų pareiškimą, greitai galės aplėisti ligoninę ir vykti į namus.

Aš linkiu p. Domash visiškai pasveikti ir stoti prie vi-suomeninių darbų, kuriems jis labai reikalingas.

Draugas.

Kaimynai Paminėjo Lietuvių Sukaktis

Ukrainiečių dienraštyje AMERIKA šiomis dienomis tilpo dvių Lietuvos vyrų pa-minėjimas, kurį parašė Phila-delphijos veikėjas poetas Ka-zys Vidikauskas. Minima Lie-tuvos buvusio prezidento An-tano Smetonos tragingos mir-ties devintmetinį sukaktis ir Lietuvos generalinio konsulo Jono Budrio žygis Klaipėdos atvadavime, kuriam sukako 30 metų. Straipsnelis papuoš-tas prez. Smetonos ir kons. Budrio atvaizdais.

LIETUVIŲ RADIO VALANDOS AMERIKOJE

Sekančios radijo stotys suteikia naudingų žinių Lietuviybės SLA Vajaus reikalais. — Klausykite nurodytomis valandomis.

- BOSTON, MASS. Vedėjas S. Minkus. 502 E. Broadway, Tel. SO. 8-0489 WBMS—1090 k. Sekmdieniais 12—12:30 val. po pietų.
- BOSTON, MASS. Melody Hour, Vedėjas M. Pluta. 409 Broadway WHIL—1430 k. Sekmdieniais 11:00—12:00 val. rute.
- BROCKTON, MASS. Vedėjas P. Lapėnas. 119 Wrentham St., Dorchester, Mass. WBET—1460 k. Sekmdieniais 12:30—1:00 val. po pietų.
- BROOKLYN, N. Y. Vedėjas J. Ginkus. 495 Grand St. Tel. EVergreen 4-9293 WWRL—1600 k. Trečiadieniais 9:30—10:00 val. vakare.
- CHICAGO, ILL. Vedėja Sophie Barcus. 7121 So. Rockwell St. WGES—1390 kl. Kasdiena 8:45 iki 9:30 val. ryte. Pirmadieniais 7:00 iki 8:00 val. vakare.
- CHICAGO, ILL. Vedėjas Margutis Radijo. 6735 S. Western Ave. Tel. GRowehill 6-2242 WHEFC—1450 k. Kasdiena 9:15—10:00 val. vakare. Sekmdieniais 1:00—2:15 val. po pietų Ketvirtadieniais pridėtinė val. 7:00—8:00 val. vakare.
- NEWARK, N. J. Vedėjas J. J. Stukas. 1264 White St., Hilside, N. J. WEVD—1330 k. Šeštadieniais 4:45—5:30 val. vakare.
- PHILADELPHIA, PA. Vedėjas A. Dzikas. 3619 E. Thompson St. Tel. GA. 6-0621 Trečiadieniais 3:45 val. po pietų. Šeštadieniais 3:30 po p.
- PITTSBURGH, PA. Vedėja G. Dargienė. 110 The Boulevard WPGH—1080 k. Sekmdieniais 1:00—1:30 val. po pietų.
- SALEM, MASS. Vedėjas A. F. Kneizys. WESX—1230 k. Šeštadieniais 11:00—12:00 val. ryte.
- WILKES BARRE, PA. Vedėjas Adv. J. Verbalis. 500 Bennet Bldg. WILK—980 k. Sekmdieniais 1:30—2:00 val. po pietų.
- ANN HARBOR (DETROIT), MICH. Vedėjas R. Valatka. 15756 Lusure Ave., Detroit 27, Mich. WPAG—1050 k. Sekmdieniais 3:00—3:30 val. po pietų.

